

การรับรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการประกันสังคม อัตราเงินสมทบที่สามารถจ่ายได้ และการตัดสินใจเข้าสู่ระบบการประกันสังคม กับประโยชน์ทดแทนที่คาดหวังของแรงงานนอกระบบ

Informal Labour Perception and Attitude, Payable Contribution Rate, Decision to Enter Social Security System and Benefit Requirement

เอี่ยมพร ศิริรัตน์¹, ณรงค์ กุลนิตะ², ฤเดช เกศวิชัย³

Aernporn Sirirat¹, Narong Kulnitet², Ruedej Gerdwichai³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับของการรับรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการประกันสังคม อัตราเงินสมทบที่สามารถจ่ายได้ และการตัดสินใจเข้าสู่ระบบการประกันสังคม กับประโยชน์ทดแทนที่คาดหวัง และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการรับรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการประกันสังคม อัตราเงินสมทบที่สามารถจ่ายได้ และการตัดสินใจเข้าสู่ระบบการประกันสังคมกับประโยชน์ทดแทนที่คาดหวัง ของแรงงานนอกระบบ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดสมุทรปราการ

¹ ศึกษานิเทศก์บัณฑิตการบริการการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

² พลตำรวจโท มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

³ รองศาสตราจารย์ ดร. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

¹ Ph.D. Candidate in Administration Development, Suan Sunandha Rajabhat University

² Police Lieutenant General, Rajabhat Suan Sunandha University

³ Associate Professor Dr., Rajabhat Suan Sunandha University



เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยดำเนินการสร้างขึ้นแบบฐานแนวคิดทฤษฎีของตัวแปร วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย X ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ multiple regression analysis) และใช้โปรแกรม LISREL version 8.72 ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis) และตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างตัวแบบตามทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิจัยพบว่าระดับการรับรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการประกันสังคม อัตราเงินสมทบที่สามารถจ่ายได้ และการตัดสินใจเข้าสู่ระบบการประกันสังคม กับประโยชน์ทดแทนที่คาดหวัง มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ระดับน้อยถึงระดับมาก ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการรับรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการประกันสังคม อัตราเงินสมทบที่สามารถจ่ายได้และการตัดสินใจเข้าสู่ระบบการประกันสังคม กับประโยชน์ทดแทนที่คาดหวัง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับ 0.01 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

คำสำคัญ: การประกันสังคม, แรงงานนอกระบบ, ประโยชน์ทดแทน

Abstract

The purpose of this research were to study the perception level and attitude of the informal labour on social security as well as their decision to enter into the social security system, their payable contribution rates and desired benefits; and to study the relationship between the knowledge and attitude on social security of the informal labour who are members of community enterprise on community enterprise on food processing in Samut Prakan Province.

It was found that the average of the informal labour's perception level and attitude on the social security including their payable contribution rates, their decision to enter social security system, and their desired benefits when they enter into the social security system; was at low to high level. The relationship between the informal



labour's perception, their attitude on the social security, their decision to enter into the social security system, their payable contribution rate and their desired benefits when the enter into the social security system; however, were in accordance with the criteria designed at 0.01. In addition,

Keywords: social insurance, informal labors, benefit

บทนำ

ประเทศไทยได้พยายามนำระบบประกันสังคมมาใช้ตั้งแต่ พ.ศ. 2495 เป็นต้นมา และหลังจากนั้นรัฐบาลทุกสมัยก็ให้ความสนใจเรื่อยมา เช่นมีการจัดตั้งคณะทำงานหลายคณะศึกษารายละเอียดความเป็นไปได้ในงานประกันสังคม ร่างกฎหมายประกันสังคมได้ผ่านการพิจารณาเป็นกฎหมายในปี พ.ศ.2497 แต่เนื่องจากการคัดค้านจากหลายฝ่ายเช่น นักการเมือง บริษัททางรัฐบาลจึงให้เลื่อนการบังคับใช้ออกไป ต่อมาในสมัยพลเอก ซาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้นำเรื่องการประกันสังคม ให้สภาผู้แทนราษฎร ลงมติผ่านอีกครั้ง จนสภาผู้แทนราษฎรได้มีมติผ่านร่างพระราชบัญญัติประกันสังคมเมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2533 ต่อมา มีการเสนอพระราชบัญญัติประกันสังคม เข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาเมื่อปี พ.ศ.2533 รัฐสภาจึงได้ผ่านความเห็นชอบพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 2 กันยายน 2533 จึงได้มีการจัดตั้งสำนักงานประกันสังคม ขึ้นมา เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2533 ให้เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการดำเนินงานและบริหารตามข้อกำหนด ในพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ซึ่งกำหนดให้ขยายความคุ้มครองครอบคลุมประโยชน์ทดแทน 7 กรณีสำหรับแรงงานในระบบ คือ กรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย ทูพพลภาพ เสียชีวิต คลอดบุตร สงเคราะห์บุตร ชราภาพ และว่างงาน ทั้งนี้ในระยะแรกกฎหมายประกันสังคม จะให้ความคุ้มครองเฉพาะ 4 กรณี คือ กรณีเจ็บป่วย ทูพพลภาพ เสียชีวิต และคลอดบุตร โดยกำหนดจะขยายครอบคลุมไปถึงกรณีชราภาพ และสงเคราะห์บุตร ในปี พ.ศ. 2541 ส่วนกรณีประกันการว่างงาน จะดำเนินการเมื่อพร้อม โดยจะให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา (สำนักงานประกันสังคม, 2533)

สำหรับ การประกันสังคม ในประเทศไทย ให้ความคุ้มครองเฉพาะแรงงาน



ที่อยู่ในระบบเท่านั้น ยังมีแรงงานนอกระบบ ที่ไม่อยู่ในข่ายความคุ้มครองประมาณ 24.8 ล้านคน แรงงานนอกระบบ ดังกล่าวเป็นผู้ที่ขาดความคุ้มครองทางสังคม และขาดหลักประกันในการดำเนินชีวิต เนื่องจากแรงงานนอกระบบ มีรายได้ไม่แน่นอน ไม่มีระบบภาษี และไม่มีระบบบัญชีเงินเดือนค่าจ้าง เมื่อประสบอุบัติเหตุพหุผลภาพหรือเจ็บป่วยไม่สามารถทำงานหาเลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้ ก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อตนเองและครอบครัว และเพื่อให้แรงงานนอกระบบ ได้มีหลักประกันที่มั่นคง ในการดำรงชีวิต และได้รับสิทธิประโยชน์ทดแทน จากการเข้าสู่ระบบการประกันสังคม ซึ่งต้องเป็นตามความพร้อมและความสามารถในการจ่ายเงินสมทบ เข้ากองทุนประกันสังคม ของแรงงานนอกระบบ ที่อาจแตกต่างกันจากประเภทของอาชีพและรายได้ ทั้งนี้เพื่อเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล ในการที่จะให้ความคุ้มครองแก่ผู้ใช้แรงงานทุกคน ทั้งแรงงานในระบบและแรงงานนอกระบบ ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการศึกษาเรื่องการขยายการประกันสังคมสู่แรงงานนอกระบบ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการประกันสังคม อัตราเงิน

สมทบที่สามารถจ่ายได้ และการตัดสินใจเข้าสู่ระบบการประกันสังคม กับประโยชน์ทดแทนที่คาดหวัง ของแรงงานนอกระบบ

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการรับรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการประกันสังคม อัตราเงินสมทบที่สามารถจ่ายได้ และการตัดสินใจเข้าสู่ระบบการประกันสังคม กับประโยชน์ทดแทนที่คาดหวัง ของแรงงานนอกระบบ

การทบทวนวรรณกรรม

การรับรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับการประกันสังคม (KNOWATTD) การรับรู้เกี่ยวกับการประกันสังคม หมายถึงการรับรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมโครงการที่รัฐสร้างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นหลักประกันและคุ้มครองความเป็นอยู่แก่ประชาชนให้มีความมั่นคงในชีวิต (พระราชบัญญัติการประกันสังคม, 2533) ศิรา สิททาพานิช (2532) ได้ศึกษาถึงนโยบายการประกันสังคม พบว่าในด้านการรับรู้เกี่ยวกับการประกันสังคม นั้น นายจ้างมีการรับรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมมากกว่าลูกจ้าง นายจ้างเห็นความสำคัญของการประกันสุขภาพและการประกันชีวิตมากกว่าลูกจ้าง

ทัศนคติ เป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ซึ่งจะไปตามหลัก 3 ประการ คือ 1) ความสัมพันธ์และการติดต่อกับผู้อื่น 2) การถ่ายแบบอย่างจาก



สถานการณ์หนึ่งไปสู่สถานการณ์หนึ่ง 3) การสนองตอบความต้องการของคน (สุวิไล เวียงวัฒนสุข, 2522)

อัตราเงินสมทบที่สามารถจ่ายได้ หมายถึงเงินที่ผู้ประกันตนจะต้องส่งเข้ากองทุนประกันสังคมตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 เพื่อก่อให้เกิดสิทธิได้รับความคุ้มครองจากกองทุนประกันสังคม ผู้ส่งเงินสมทบบมีสามฝ่ายด้วยกันคือฝ่ายนายจ้าง ฝ่ายลูกจ้าง และฝ่ายรัฐบาล

การตัดสินใจเข้าสู่ระบบการประกันสังคม : Lown & Palmer (2004) กล่าวว่าเนื่องจากการตัดสินใจเข้าสู่ระบบการประกันสังคมจะต้องขึ้นอยู่กับอัตราเงินสมทบที่สามารถจ่ายได้ และสิทธิ

ประโยชน์ทดแทนที่ต้องการได้รับ ฉะนั้นผู้ที่มีรายได้ที่แน่นอนและผู้ที่มีฐานะร่ำรวย มีการตัดสินใจเข้าสู่ระบบการประกันสังคมสูงกว่าผู้ที่มีรายได้ไม่แน่นอนและมีฐานะยากจน

ประโยชน์ทดแทนที่คาดหวัง (expected benefits) คำว่าประโยชน์ทดแทน หมายถึง สิทธิประโยชน์ทดแทนภายใต้หลักการประกันสังคมที่ผู้ประกันตนจะพึงได้รับเมื่อเข้าสู่ระบบการประกันสังคม และได้ส่งเงินสมทบครบตามหลักเกณฑ์ที่พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533กำหนดก็ก่อให้เกิดสิทธิประโยชน์ทดแทนที่พึงจะได้รับ ตารางตัวแปรแฝงและตัวแปรประจักษ์ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ดังการเปรียบเทียบตาราง

ตารางเปรียบเทียบตัวแปรแฝงและตารางตัวแปรประจักษ์

ตัวแปรแฝง	ตัวแปรประจักษ์
1.การรับรู้ และทัศนคติที่มีต่อการประกันสังคม (knowledge and attitude toward social insurance, KNOWATTD)	1.การรับรู้เกี่ยวกับการประกันสังคม (Social security knowledge, SSKNOW) 2. ทัศนคติที่มีต่อการประกันสังคม (Attitude towards social security, ATTITUDE)
2.อัตราเงินสมทบที่สามารถจ่ายได้ (menfee, MENFEE)	1.ปัญหาอุปสรรคในการจ่ายเงินสมทบ (payment problem, PAYPROB) 2.การจ่ายเงินสมทบรายปี (annual pay, ANNUAL) 3.การจ่ายเงินสมทบรายเดือน (monthly pay, MONTHPAY)



ตัวแปรแฝง	ตัวแปรประจักษ์
3.การตัดสินใจเข้าสู่ระบบการประกันสังคม (decision to accept insurance, DECISION)	1.ปัญหาหลังเข้าสู่ระบบแล้ว (Problem entry, PROBLEM) 2.ความมั่นคงในชีวิตส่วนตัว (personal security, PERSECMR) 3.คุณภาพชีวิตของครอบครัว (family life quality, FAMILYQU)
4.ประโยชน์ทดแทนที่คาดหวัง (expected benefits, EBENEFIT)	1.กรณีเจ็บป่วย (illness benefit) และทุพพลภาพ (disability benefit) ILDIS 2.กรณีคลอดบุตร (matchil benefit) และสงเคราะห์บุตร (child care benefit) MATCHIL 3.กรณีชราภาพ (old age benefit, OLDAGE) 4.กรณีเสียชีวิต (death benefit, DEATH)

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานข้อ 1 ประโยชน์ทดแทนที่คาดหวัง
ขึ้นอยู่กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการ
ประกันสังคม
อัตราเงินสมทบที่สามารถจ่ายได้ และ การตัดสินใจ
เข้าสู่ระบบการประกันสังคม

$EBENEFIT = f(KNOWATTD, MENFEE, DECISION)$ (1)

สมมติฐานข้อ 2 อัตราเงินสมทบที่สามารถ
จ่ายได้ขึ้นอยู่กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับ
การประกันสังคม และ การตัดสินใจเข้าสู่ระบบ
การประกันสังคม

$MENFEE = f(KNOWATTD,$

$DECISION)$ (2)

สมมติฐานข้อ 3 การตัดสินใจเข้าสู่ระบบการ
ประกันสังคม ขึ้นอยู่กับความรู้และทัศนคติ
เกี่ยวกับการประกันสังคม $DECISION = f$
(KTDD) (3)

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (mixed
method) ระหว่าง การวิจัยเชิงปริมาณ และการ
วิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อหาระดับการรับรู้ และความ
สัมพันธ์ ของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยส่งหนังสือของ

ประธานหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตการบริหาร



การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ถึงผู้ว่าราชการจังหวัด และนายอำเภอทุกอำเภอที่ไปเก็บข้อมูล

ประชากรเป้าหมายตามแนวทางการศึกษาเชิงปริมาณ เพื่อเน้นรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยแบบสอบถาม (Questionnaires) ประชากรที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดสมุทรปราการ โดยผู้วิจัยทำการทดสอบความน่าเชื่อถือ ความใช้ได้ของแบบสอบถามก่อน เมื่อได้เก็บข้อมูลครบถ้วนแล้ว นำมาทดสอบความน่าเชื่อถือได้ของมาตรวัดหาค่า Coefficient Alpha และทำการวิเคราะห์สมมุติฐานและวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้ได้

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้น การสร้างแบบสอบถามได้จากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิด และทฤษฎี ของนักวิชาการต่างๆที่ได้ศึกษามาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือ ในการเก็บข้อมูลจากสมาชิกวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดสมุทรปราการ โดยมีทั้งแบบสอบถามปลายเปิดและปลายปิด (Sydanmaanlakka, 2003; Fynn. 2005; Vinogradova, 2005) ข้อคำถามใช้ในการสัมภาษณ์ แบ่งแบบสอบถาม

ออกเป็น 7 ตอนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะของการตอบคำถาม ให้ใส่เครื่องหมายถูกลงหน้าข้อความที่เลือกได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานที่ทำงาน เชื้อชาติ ระยะเวลาที่ประกอบอาชีพ (ปัจจุบัน) รายได้ อาชีพที่ประกอบในอดีต ความเพียงพอของรายได้ การมีหนี้สิน การมีเงินออม และความต้องการในการส่งเงินสมทบรายเดือนหรือต้องการส่งเงินสมทบรายปี

ส่วนที่ 2 คุณสมบัติของครอบครัว สถานภาพสมรส อายุของกลุ่มสมรส ระดับการศึกษาของกลุ่มสมรส เชื้อชาติกลุ่มสมรส จำนวนครั้งที่ทำการสมรส รายได้กลุ่มสมรส อาชีพกลุ่มสมรส ระยะเวลาที่ประกอบอาชีพ (กลุ่มสมรส) รายได้กลุ่มสมรส จำนวนบุตรที่ต้องรับภาระเลี้ยงดู และจำนวนบุคคลที่ต้องรับภาระเลี้ยงดู

ส่วนที่ 3 การรับรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการประกันสังคมประกอบด้วยตัวแปร 1) การรับรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมจำนวน 3 ข้อ และ 2) ทัศนคติที่มีต่อการประกันสังคม จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 4 อัตราเงินสมทบที่สามารถจ่ายได้ ประกอบด้วยตัวแปร 1) ปัญหาอุปสรรคในการส่งเงินสมทบ จำนวน 2 ข้อ 2) การจ่ายเงินสมทบรายปี จำนวน 5 ข้อ และ 3) การจ่าย



เงินสมทบรายเดือน จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 5 การตัดสินใจเข้าสู่ระบบการประกันสังคม ประกอบด้วยตัวแปร 1) ปัญหาหลังเข้าสู่ระบบแล้ว จำนวน 5 ข้อ 2) ความมั่นคงในชีวิตส่วนตัว จำนวน 5 ข้อ และ 3) คุณภาพชีวิตของครอบครัว จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 6 ประโยชน์ทดแทนที่คาดหวัง ประกอบด้วยตัวแปร 1) กรณีเจ็บป่วยและทุพพลภาพ จำนวน 4 ข้อ 2) กรณีคลอดบุตรและสงเคราะห์บุตรจำนวน 2 ข้อ 3) กรณีชราภาพจำนวน 2 ข้อและ 4) กรณีเสียชีวิต จำนวน 2 ข้อ

ส่วนที่ 7 เป็นข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในเรื่องอื่นๆ ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามขึ้นเพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระให้เติมคำลงในช่องว่างเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

การกำหนดขนาดตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างให้มี ความเหมาะสมกับระดับความเชื่อมั่นในทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคำนวณจากสูตรตามแนวทางของ ยามาเน่ (Yamane) และ 2) เลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรเป้าหมายโดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified sampling) ได้ดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 เลือกอำเภอที่มีสมาชิกวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร

ในจังหวัดสมุทรปราการ

ขั้นที่ 2

สำรวจสมาชิกวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารในขั้นตอนที่ 1 แล้วทำการสุ่มตำบลจาก 6 อำเภอ ของจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 38 ตำบล

ขั้นที่ 3

สำรวจจำนวนสมาชิกวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารของจังหวัดสมุทรปราการ ในขั้นตอนที่ 2 จำนวน 1,768 คน แล้วคำนวณอัตราส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละตำบล

ขั้นที่ 4

กำหนดสัดส่วนของการสุ่ม (Sampling proportion) จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดสมุทรปราการ ตามสัดส่วน ได้ค่าร้อยละ 18.438 % โดยการนำจำนวนสมาชิกจากตำบลที่ตกเป็นกลุ่มตัวอย่างมาคำนวณตามสัดส่วนที่กำหนดทุกตำบล ดังตาราง 3.1

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เจาะลึกผู้บริหารกระทรวงแรงงาน จำนวน 2 คน และผู้บริหารสำนักงานประกันสังคม จำนวน 4 คน รวมทั้งหมด จำนวน 6 คน ในการสัมภาษณ์เจาะลึก จะบันทึกคำตอบที่ได้ของแต่ละคน และจัดทำบทสรุปสุดท้ายรวมของตัวแปรทุกด้าน ในการวิเคราะห์ข้อมูล ลดทอนข้อมูล จัดระเบียบข้อมูล คือความและสรุปผล



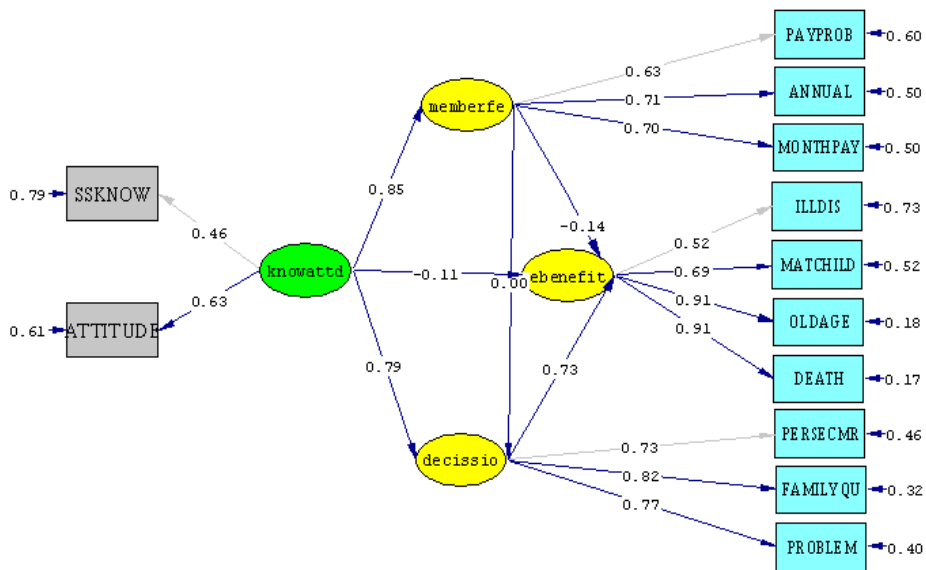
ผลการศึกษาการวิจัยเชิงปริมาณ

ตอบวัตถุประสงค์ ข้อ 1 ระดับของการรับรู้ของตัวแปรต่างๆ มีระดับการรับรู้ตั้งแต่ระดับน้อยถึงระดับมาก ที่มีระดับการรับรู้มากที่สุดและต้องการมากที่สุด อันคืบหนึ่งคือด้านประโยชน์ทดแทนที่คาดหวัง เรียงลำดับการรับรู้จากมากไปหาน้อยดังนี้ กรณีคลอดบุตรและสงเคราะห์บุตร กรณีเสียชีวิต กรณีชราภาพ กรณีเจ็บป่วยและทุพพลภาพ ตัวแปรที่มีระดับการรับรู้อันดับสองคือ ด้านการตัดสินใจเข้าสู่ระบบการประกันสังคม มีระดับการรับรู้มากที่สุดคือ ความมั่นคงในชีวิตส่วนตัว ข้อ 5 ต้องการสมัครเข้าสู่ระบบการประกันสังคม และที่มีระดับการรับรู้รองลงมาคือข้อ 2 การตัดสินใจเข้าสู่ระบบการประกันสังคมทำให้มีชีวิตอยู่ในสังคมด้วยความสุข ตัวแปรที่มีระดับการรับรู้อันดับสามคือ ด้านการรับรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการประกันสังคม ที่แรงงานนอกระบบมีระดับการรับรู้มากที่สุดคือข้อ 3ต้องนำส่งเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม 1 เดือน จึงจะได้รับสิทธิประโยชน์ทดแทน และข้อ 1การประกันสังคมให้ความคุ้มครองผู้ประกันตนกรณีทุพพลภาพ กรณีคลอดบุตร และกรณีเสียชีวิต และตัวแปรที่มีระดับการรับรู้อันดับสี่ที่มีการรับรู้ต่ำที่สุดคือด้านอัตราเงินสมทบที่สามารถจ่ายได้ มีระดับการรับรู้มากที่สุดและต้องการมากที่สุดคือ การจ่ายเงินสมทบรายเดือน ข้อ 1 เงินสมทบที่

จ่ายรายเดือนไม่ควรเกินเดือนละ 500 บาท และข้อ 2 เงินสมทบที่จ่ายรายเดือนหักจากบัญชีเงินฝากของผู้ประกันตนโดยอัตโนมัติได้ ส่วนปัญหาอุปสรรคในการส่งเงินสมทบ ที่มีระดับการรับรู้มากที่สุดคือข้อ 1 ผู้ประกันตนควรนำเงินสมทบไปส่งให้สำนักงานประกันสังคมด้วยตัวเอง และข้อ 2 การส่งเงินสมทบสามารถส่งได้ที่ธนาคารต่างๆ ส่วนการจ่ายเงินสมทบรายปีมีระดับการรับรู้ต่ำสุดและต้องการน้อยที่สุด เพราะการจ่ายเงินสมทบรายปีเป็นการจ่ายเงินครั้งละจำนวนมาก ซึ่งอาจทำให้ได้รับความเดือดร้อนได้ และอาจลืมจ่ายได้ เพราะระยะห่างกันหลายเดือนจึงจะครบรอบวันจ่าย ที่มีระดับการรับรู้มากที่สุดและต้องการมากที่สุดคือข้อ 2 ปีแรกรัฐบาลควรร่วมจ่ายเงินสมทบให้แก่แรงงานนอกระบบ จำนวน 2,000 บาท/คน และข้อ 2 จ่ายเงินสมทบปีละ 3,360 บาทจะได้รับประโยชน์ทดแทนกรณีเจ็บป่วย กรณีทุพพลภาพ กรณีตาย และกรณีคลอดบุตร

ตอบวัตถุประสงค์ ข้อ 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้น สามารถแสดงรายละเอียดของสมการโครงสร้างเชิงเส้นได้แสดงให้เห็นว่าตัวแปรในสมการโครงสร้างยังไม่สอดคล้องกลมกลืน ดังภาพประกอบ 2



Chi-Square=496.13, df=48, P-value=0.00000, RMSEA=0.162

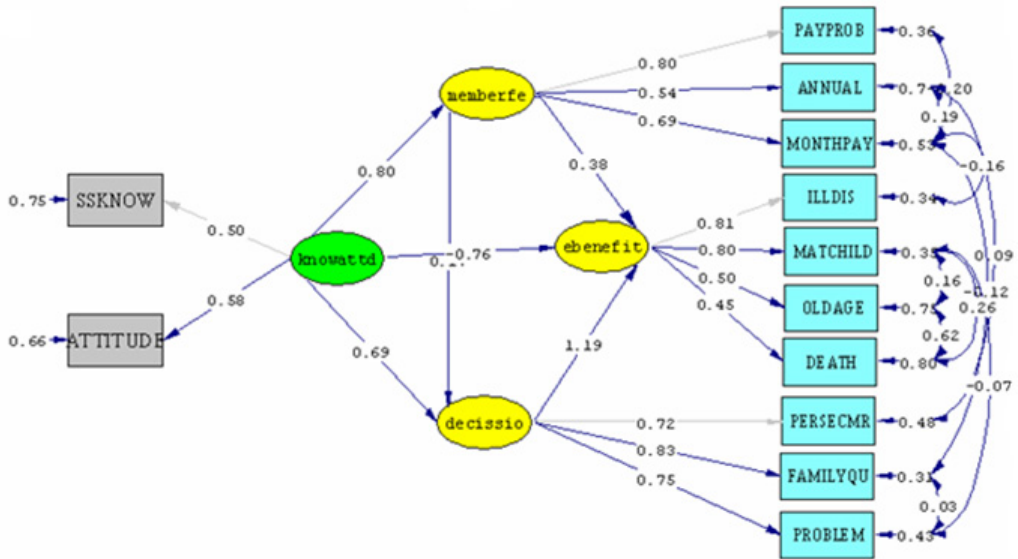
ภาพประกอบ 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงภายนอกและตัวแปรแฝงภายใน ก่อนปรับสมการโครงสร้างเชิงเส้น

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้อง
 กลมกลืนของสมการความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยด้านประโยชน์ทดแทนที่คาดหวังของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดสมุทรปราการ หลังการปรับโครงสร้างเชิงเส้น ผู้วิจัยดำเนินการปรับตัวแบบสมการโครงสร้างเชิงเส้นจากค่าพารามิเตอร์ที่ละค่า โดยยินยอมให้ผ่อนคลายเป็นข้อตกลงเบื้องต้น ทั้งในแมทริกซ์ความแปรปรวน - ความแปรปรวนร่วมระหว่างความคลาดเคลื่อน ในแมทริกซ์

ความแปรปรวน - ความแปรปรวนร่วมระหว่างความคลาดเคลื่อนของตัวแปรที่สังเกตได้ภายในจำนวน 12 เส้น ให้ค่าความคลาดเคลื่อนสัมพันธ์กันได้และหยุดปรับตัวแปรสมการโครงสร้างเมื่อสถิติได้ตามเกณฑ์ดัชนีความกลมกลืนของตัวแบบสมการโครงสร้างของปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าสู่ระบบการประกันสังคม ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดสมุทรปราการ ที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีดัชนีบ่งชี้ความกลมกลืน



ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้น สามารถแสดงรายละเอียดของสมการโครงสร้างเชิงเส้นได้ ดังภาพ 3



Chi-Square=114.16, df=39, P-value=0.00000, RMSEA=0.073

ภาพประกอบ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงภายนอกและตัวแปรแฝงภายใน
หลังการปรับสมการโครงสร้างเชิงเส้น

ภาพ 3 การวิเคราะห์ความสอดคล้อง
กลมกลืนของสมการโครงสร้างเชิงเส้น พบว่า
ปัจจัยข้อมูลระหว่างตัวแปรแฝงภายนอกและ
ตัวแปรแฝงภายในหลังการปรับโครงสร้างมี
ความสัมพันธ์ของตัวแบบ

**ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเชิง
ประจักษ์ในกลุ่มตัวแปรแฝงต่างกลุ่ม** พบว่า
ตัวแปรประจักษ์ทุกตัวมีความสัมพันธ์กันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่า

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ในช่วง 0.115 -
0.811 โดยพบว่าตัวแปรด้านกรณิธราภาพกับ
กรณิเสียชีวิต มีความสัมพันธ์สูงสุด เท่ากับ (r
= 0.811) รองลงมาคือ ตัวแปรด้านปัญหาหลัง
เข้าสู่ระบบแล้ว และคุณภาพชีวิตของครอบครัว
(r = 0.659) ด้านตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่ำ
สุดคือ ตัวแปรด้านการจ่ายเงินสมทบรายปี
การรับรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการประกันสังคม
(r = 0.118)



ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรประจักษ์ ในกลุ่มตัวแปรแฝงเดียวกัน แยกแสดงรายละเอียด ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรประจักษ์ในกลุ่มการรับรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการประกันสังคมประกอบด้วยการรับรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมและทัศนคติที่มีต่อการประกันสังคม โดยมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.289 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2. การตัดสินใจเข้าสู่ระบบการประกันสังคม ปัญหาหลังเข้าสู่ระบบแล้ว ความมั่นคงในชีวิตส่วนตัว และคุณภาพชีวิตของครอบครัว พบว่าตัวแปรประจักษ์ทุกตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ในช่วง 0.531-0.659 โดยที่ตัวแปรด้านปัญหาหลังเข้าสู่ระบบแล้ว ด้านความมั่นคงในชีวิตส่วนตัว และ ด้านคุณภาพชีวิตของครอบครัว มีความสัมพันธ์กันเท่ากับ ($r=0.659$) รองลงมาคือปัญหาเข้าแล้ว มีปัญหากับคุณภาพชีวิตของครอบครัวมีความสัมพันธ์กันเท่ากับ ($r=0.597$) ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุดคือด้านปัญหาหลังเข้าสู่ระบบแล้ว กับความมั่นคงในชีวิตส่วนตัวความสัมพันธ์กันเท่ากับ ($r = 0.531$)

3. ด้านอัตราเงินสมทบที่สามารถ

จ่ายได้ ปัญหาอุปสรรคในการส่งเงินสมทบ การจ่ายเงินสมทบรายปีและ การจ่ายเงินสมทบรายเดือน ตัวแปรเชิงประจักษ์ทุกตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ในช่วง 0.363 - 0.570 โดยที่ตัวแปรด้านการจ่ายเงินสมทบรายปีกับ ตัวแปรด้านการจ่ายเงินสมทบรายเดือน มีความสัมพันธ์กันสูงสุดเท่ากับ ($r = 0.570$) รองลงมาคือโดยที่ตัวแปรด้านปัญหาอุปสรรคในการส่งเงินสมทบ การจ่ายเงินสมทบรายปีมีความสัมพันธ์กันเท่ากับ ($r = 0.426$)

4. ด้านประโยชน์ทดแทนที่คาดหวัง กรณีเจ็บป่วยและทุพพลภาพ กรณีคลอดบุตร และสงเคราะห์บุตร กรณีชราภาพ และกรณีเสียชีวิต พบว่าตัวแปรเชิงประจักษ์ทุกตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ในช่วง 0.506 - 0.811 โดยที่ตัวแปรด้านกรณีชราภาพ และกรณีเสียชีวิต มีความสัมพันธ์กันสูงสุด ($r = 0.811$) รองลงมาคือตัวแปรด้านกรณีเจ็บป่วยและทุพพลภาพกับตัวแปรด้านกรณีคลอดบุตร และสงเคราะห์บุตร มีความสัมพันธ์กันเท่ากับ ($r = 0.636$) ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุดคือตัวแปรด้านกรณีคลอดบุตรและสงเคราะห์บุตร กับตัวแปรด้านกรณีชราภาพที่มีความสัมพันธ์กันเท่ากับ 0.506



ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรประจักษ์ ในกลุ่มตัวแปรแฝงด้านประโยชน์ทดแทนที่

คาดหวัง ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดสมุทรปราการ กับตัวแปรประจักษ์ในกลุ่มตัวแปรแฝงอื่น ผลการวิเคราะห์ พบว่าตัวแปรประจักษ์ทุกตัวมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากวัตถุประสงค์ข้อ 2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการรับรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการประกันสังคม อัตราเงินสมทบที่สามารถจ่ายได้ และการตัดสินใจเข้าสู่ระบบการประกันสังคมกับประโยชน์ทดแทนที่คาดหวัง ของแรงงานนอกระบบ พบว่า

1. ด้านประโยชน์ทดแทนที่คาดหวังกับการตัดสินใจเข้าสู่ระบบการประกันสังคมพบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ในระดับมากเท่ากับ 0.687 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2. ด้านประโยชน์ทดแทนที่คาดหวังกับอัตราเงินสมทบที่สามารถจ่ายได้พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 0.387 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. ด้านประโยชน์ทดแทนที่คาดหวังกับการรับรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการประกันสังคมพบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ใน

ระดับมากเท่ากับ 0.534 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สรุปผลการวิเคราะห์ ข้อมูลทางสถิติในปัจจัยทุกด้าน พบว่า ปัจจัยทุกปัจจัย มีความสัมพันธ์ต่อประโยชน์ทดแทนที่คาดหวัง โดยตัวแปรแต่ละด้านที่มีความสัมพันธ์กันเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านประโยชน์ทดแทนที่คาดหวัง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) = 0.687 การตัดสินใจเข้าสู่ระบบการประกันสังคม มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) = 0.534 การรับรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับการประกันสังคม มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) = 0.387 และอัตราเงินสมทบที่สามารถจ่ายได้พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) = 0.352 ตามลำดับ

การอภิปรายผล

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อ 1 ประโยชน์ทดแทนที่คาดหวัง ขึ้นอยู่กับ การรับรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับการประกันสังคม อัตราเงินสมทบที่สามารถจ่ายได้ และการตัดสินใจเข้าสู่ระบบการประกันสังคม $EBENEFIT = f(KNOWATTD, MENFEE, DECISION,)$ ผลการวิเคราะห์สมการมาตรฐาน โดยที่ใช้แบบจำลองสมการโครงสร้างเชิงเส้น (SEM) พบว่าการรับรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับการประกันสังคม อัตราเงินสมทบที่สามารถจ่ายได้ และการตัดสินใจ



คุณค่าในการปฏิบัติงาน ข้อค้นพบ

จากการวิจัย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัย ไปปรับใช้ในการขยายการประกันสังคมไปสู่แรงงานนอกระบบกลุ่มอื่นๆได้ เพื่อวางแผนในการปรับสิทธิประโยชน์ทดแทน ปรับอัตราเงินสมทบให้เหมาะสม และสร้างแรงจูงใจเพื่อให้แรงงานนอกระบบ ตัดสินใจเข้าสู่ระบบการประกันสังคม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลงานวิจัยไปใช้

สำนักงานประกันสังคม สามารถนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ในการกำหนดนโยบายในด้านต่างๆได้เช่น วางแผนในการปรับสิทธิประโยชน์ทดแทน ปรับอัตราเงินสมทบให้เหมาะสม และด้านการประชาสัมพันธ์ ให้แพร่หลายในทุกรูปแบบ เกี่ยวกับการขยายการประกันสังคมสู่แรงงานนอกระบบ ให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่มให้มากที่สุด

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ คำว่าแรงงานนอกระบบ และคำว่าประโยชน์ทดแทนเป็นคำที่มีความหมายกว้าง ซึ่งคำนิยามศัพท์ส่วนใหญ่ จะปรากฏในรูปของงานวิจัย ซึ่งขึ้นอยู่กับนิยามของการวัดแต่ละประเภท ดังนั้นควรจัดสัมมนาทางวิชาการเพื่อหาข้อยุติในประเด็นดังกล่าว

ข้อเสนอแนะการทำวิจัยในอนาคต

ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าสู่ระบบการประกันสังคมของแรงงานนอกระบบกลุ่มอื่นๆ ในพื้นที่หรือจังหวัดอื่นๆ ที่มีรายได้หรืออาชีพที่แตกต่างกัน เพื่อจะได้นำมากำหนดอัตราเงินสมทบที่เหมาะสมและเป็นธรรม เช่น นักแสดง ช่างเสริมสวย แม่ค้า เป็นต้น เพื่อศึกษาประโยชน์ทดแทนที่แรงงานนอกระบบในแต่ละกลุ่มต้องการว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร ทั้งนี้เพราะเหตุที่ แรงงานนอกระบบในแต่ละกลุ่มมีความต้องการไม่ตรงกัน ซึ่งสามารถสร้างองค์ความรู้ที่ชัดเจนทั้งในเชิงรายละเอียดและในภาพรวม ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการนำไปปรับด้านประโยชน์ทดแทน ที่จะให้แก่แรงงานนอกระบบ และควรมีการศึกษาและเปรียบเทียบถึงความแตกต่างระหว่างแรงงานนอกระบบที่เข้าสู่ระบบการประกันสังคมแล้วและยังไม่ได้เข้าสู่ระบบการประกันสังคม

ข้อเสนอแนะจากประสบการณ์ของผู้วิจัย เป็นข้อเสนอแนะที่ได้จากการปฏิบัติหน้าที่ของผู้วิจัย ดังนี้

ผู้วิจัยเคยจัดอบรมสัมมนาให้แก่แรงงานนอกระบบ ซึ่งแรงงานนอกระบบ ส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยเข้าใจเกี่ยวกับการประกันสังคม และไม่มีความรู้เรื่องการประกันสังคม เลย สำนักงานประกันสังคมควรจัดเผยแพร่ความรู้เรื่องการ



ประกันสังคม ให้มากกว่านี้ เช่นจัดอบรมให้แก่แรงงานนอกระบบ เผยแพร่ความรู้เรื่องการประกันสังคมตามมาตรา 40 ทางวิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ ให้มากกว่านี้ จัดวิทยากรไปบรรยายเรื่องการประกันสังคมตามมาตรา 40 ในแหล่งชุมชนต่างๆที่แรงงานนอกระบบอาศัยอยู่ และต้องสร้างแรงจูงใจ สร้างเงื่อนไข ให้สอดคล้องกับความต้องการของแรงงานนอกระบบ ทั้งด้านการจ่ายเงินสมทบ และประโยชน์ทดแทน ด้านต่างๆที่จะได้รับเมื่อเข้าสู่ระบบการประกันสังคม และการให้คำปรึกษาแนะนำในเรื่องต่างๆที่แรงงานนอกระบบ ต้องการ

ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย 1) ก่อน

การขยายความคุ้มครองการประกันสังคมสู่แรงงานนอกระบบ ควรกำหนดนโยบายด้านการประชาสัมพันธ์ในเชิงรุกเกี่ยวกับการขยายความคุ้มครองการประกันสังคมสู่แรงงานนอกระบบ ให้แพร่หลาย ให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายให้มากที่สุด เพื่อให้แรงงานนอกระบบมีความรู้ความเข้าใจในระบบการประกันสังคมในด้านการขยายความคุ้มครองการประกันสังคมสู่แรงงานนอกระบบ เนื่องจากการขยายความคุ้มครองการประกันสังคมสู่แรงงานนอกระบบ เป็นเรื่องใหม่ที่ยังไม่มีการบังคับใช้ ถึงแม้ว่าขณะนี้กำลังเตรียมการศึกษาหาข้อมูลความเป็นไปได้ แต่รายละเอียดต่างๆที่เกี่ยวข้องยัง

ประชาสัมพันธ์น้อยเกินไป 2) การกำหนดอัตราเงินสมทบต้องให้เหมาะสมกับความสามารถในการจ่ายของแรงงานนอกระบบ ด้วย เนื่องจากแรงงานนอกระบบ มีรายได้ไม่แน่นอน และไม่มีนายจ้างทำหน้าที่หักเงินสมทบ 3) ด้านประโยชน์ทดแทนที่ให้ต้องคุ้มค่าและสัมพันธ์กับอัตราเงินสมทบที่จ่าย เพื่อสร้างแรงจูงใจให้แรงงานนอกระบบ ตัดสินใจเข้าสู่ระบบการประกันสังคมมากขึ้น 3) ควรมีการระดมให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นต่อการขยายความคุ้มครองการประกันสังคมสู่แรงงานนอกระบบ ให้เป็นรูปธรรมโดยเร็วที่สุด



References

- Allen, J. M. (2003) **Attitude Indicator**. Retrieved January, 12, 2004, from [http:// www.Cico. Com/pdf/AC % 2091 – 75 . pdf](http://www.Cico.Com/pdf/AC%2091-75.pdf)
- Allport, G.W. (1967). **Attitude : Handbook of Social Psyeholgy**. Worcester, Mass. : ClarkUniversity Press
- Anastasi, Anne. (1967). **Child Development : Readings in Experimental Analysis**. Edited By Sidney W. Bijou and Donald M. Bear, Contributors.
- Awonaya, B. (1997). **Expert X – RAY Problem of Education Dilemmas : Debate and Diversity**. London : Cassell
- Brown, A.L, & et al; (2000). **Demographic, belief, and situational factors influencing the decision to utilize emergency medical services among chest pain patients**. Retrieved March 31, 2007, from <http://circ.ahajournals.org>.
- Brown B. (n.d.) Choice and mobility : **Decision making on the move**. Retrieved (nd) from [http : www.dcs.gla.ac.uk/ – barry/ papers/decisionmaking](http://www.dcs.gla.ac.uk/~barry/papers/decisionmaking). Pdf
- Social Security Office. (1990). **Social Security Act 1990**. Bangkok: Author.
- _____(2004). **Social Security Statistic**. Bangkok: Author
- _____(2005) **Model of Extending the Social Security System into Non System Labor**. Bangkok: Author.
- _____(1999). **Approach and Principle of Social Security**. Bangkok: Author.